

ZEMĚPISNÁ OZNAČENÍ V TRANZITIVNÍ DOBĚ

JUDr. Michal Černý Ph.D.*

Abstrakt: Příspěvek se zabývá problematikou změn v právu označení zeměpisného původu a tradičních označení v kontextu změn, ke kterým v současnosti dochází. Text ve vzájemných souvislostech hodnotí změny v nastupujících unijních předpisech (Nařízení (EU) 2024/1143, Nařízení (EU) 2023/2411) oproti dřívějším unijním úpravám, resp. v případě označení nezemědělských výrobků také proti národním úpravám vybraných členských států (s akcentem na Česko). V tomto kontextu se příspěvek zabývá také několika soudními rozhodnutími, která se zabývala významnými otázkami souvisejícími se základními instituty této oblasti práva – jmenovitě významem specifikace chráněného označení (rozsudek Tribunálu T-361/21 [Halloumi]), dále outsourcingu části produkce výrobku s chráněným označením (rozsudek Soudního dvora EU C-354/22 [Weingut A]), konečně významem pověsti z hlediska zápisné způsobilosti (rozsudek Státní rady Francie No. 22-12.858 ze dne 15.11.2023 [IG Pierres marbrières de Rhône-Alpes]). Příspěvek se také krátce vyjadřuje ke stavu adaptace na nové unijní předpisy v Česku.

Klíčová slova: zeměpisné označení, označení původu; zemědělské produkty, vína, lihoviny; řemeslné výrobky, průmyslové výrobky; výrobní krok (při produkci výrobku se ZO); pověst (notorieta) a její význam pro zápisnou způsobilost ZO; specifikace chráněného označení; outsourcing při produkci ZO; adaptace národní úpravy v Česku na nastupující unijní úpravy OP/ZO

V poslední době se stalo několik skutečností, které ve svých vzájemných souvislostech vedou k významné změně unijního práva na ochranu označení původu a zeměpisných označení. To je v krátkosti pracovní hypotéza této práce.

Bude provedena analýza vzájemných souvislostí a působení několika ustanovení nových unijních úprav (Nařízení (EU) 2024/1143, Nařízení (EU) 2023/2411) ve spojení s několika rozsudky Soudního dvora EU a jednoho rozsudku francouzské Conseil d'État (Státní rada). Tyto rozsudky se týkají základních otázek práva zeměpisných označení, které dosud nebyly rozhodnuty – otázky zapojení jiného producenta do výroby produktu s chráněným označením, možnosti právní existence chráněného označení bez schválené specifikace a konečně zásadní otázky předchozího užívání jako podmínky zápisu zeměpisného označení.

* autor je odborným asistentem Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, patentovým zástupcem (M+D) a ETMA & EDA – kvalifikovaným zástupcem před EUIPO; kontakt michal.cerny@upol.cz

Doplňkově, tzn. v rovině informací o aktuálním stavu, se budeme zabývat také dvěma návrhy nových českých adaptačních předpisů, které jsou dosud v legislativním procesu, u nichž je ovšem legitimní očekávat jejich přijetí s ohledem na nezbytnost adaptace národního řádu na změny evropsko-unijních úprav označení původu a zeměpisných označení.

Shora uvedeným bude doložena výše uvedená hypotéza a budou podány závěry.

1 Mezidobí koexistence unijních úprav a národních úprav

Unijní právo již od přelomu osmdesátých a devadesátých let 20. století upravovalo ochranu označení původu a zeměpisných označení některých skupin produktů. Tyto skupiny byly původně čtyři a zahrnovaly následující produkty:

- vína
- lihoviny
- aromatizované vinné produkty
- zemědělské výrobky a potraviny, přičemž v této skupině došlo postupně k několika změnám ve vymezení výrobků.

Existence oddělených úprav vedla postupně k odstraňování většiny rozdílů, až Soudní dvůr EU deklaroval ochranu zeměpisných označení v rámci jednoho systému, byť vtěleného do několika nařízení.¹ Tento systém však dosud nezahrnoval ochranu označení výrobků řemeslných ani průmyslových, pokud nespádaly mezi shora uvedené skupiny – v zásadě potraviny a některé související zemědělské výrobky. Postupně převládl tzv. vyčerpávající charakter unijních úprav.²

Selektivita ochrany byla jen obtížně slučitelná s jednotným vnitřním trhem EU, na kterém poskytovaly ochranu označením buď akty unijního práva nebo akty přijaté členskými státy na základě vnitrostátních úprav.

Většina členských států umožňovala ochranu označení původu nebo zeměpisných označení i pro tzv. *nezemědělské produkty*, avšak zdaleka ne všechny státy v rámci zápisných systémů.

Členské státy, které byly (a jsou) vázány Lisabonskou dohodou na ochranu

¹ rozsudky Soudního dvora EU ve věcech C-393/16 [Champagner Sorbet], C-783/19 [Champanillo]

² viz. rozsudky Soudního dvora EU ve věcech C-478/08 (Budějovický Budvar v. Rudolf Amersin) [Budweiser II] a C-56/16 [Porto]

označení, mají zavedeny zápisné systémy (Česko, Slovensko, Maďarsko, Francie, Bulharsko, Itálie, Portugalsko). Zápisné systémy mají i některé jiné členské státy, které samostatně vázány Lisabonskou dohodou dosud nejsou (Slovinsko, Chorvatsko, Estonsko, Polsko). Ovšem pouze u některých z nich národní systém umožňuje zápis označení nezemědělského výrobku. A v některých státech, jejichž úprava umožňuje takový zápis, dosud k zápisu označení nedošlo (Polsko).

V dalších členských státech byla (a v zásadě dosud je) poskytována ochrana označení nezemědělských produktů spíše pomocí zvláštní úpravy kolektivních známek (např. Německo, Rakousko) nebo jiných známkových úprav (Litva, Lotyšsko, Skandinávské státy, státy Beneluxu, Irsko). Nelze pominout, že v Německu má zvláštní úpravu podzákonným nařízením ochrana označení Solingen.

Pokud v některém z členských států národní zápisný systém neumožňoval zápis označení pro nezemědělský produkt, ochrana byla poskytována prostřednictvím ochranné známky – viz. příklady italských výrobků *Ceramica artistica e tradizionale* a *Vetro artistico di Murano*, která uvádí Zappalaglio.³

A pro úplnost je nutno uvést také to, že v rámci národních úprav nekalé soutěže poskytují členské státy také ochranu proti klamavým a zavádějícím údajům o původu, a to k provedení závazku z článku 10bis Pařížské unijní úmluvy. Touto úmluvou jsou ostatně vázány všechny členské státy EU.

Již v roce 2019 se Komise přihlásila doplňující přílohou Nařízení (EU) 2019/1753 k zavedení unijního systému ochrany. Tento politický závazek Komise byl naplněn přijetím Nařízení (EU) 2023/2411, jehož vybraná ustanovení nabyla účinků (a použitelnosti) od listopadu 2023, převažující většina pak bude mít účinnost od 01.12.2025. A po dobu ještě jednoho dalšího roku bude unijní úprava koexistovat vedle národních úprav, když ochrany poskytnuté akty členských států zaniknou až k 02.12.2026.

Vedle shora uvedeného došlo na jaře 2024 také k přijetí revizního Nařízení (EU) 2024/1143, které nabylo účinků ve většině ustanovení již k 13.05.2024. Toto nařízení nahradilo dřívější úpravu (Nařízení (EU) 1151/2012) a také velkou část úprav pro vína i pro lihoviny. V Nařízení (EU) 1308/2013 a v Nařízení (EU) 2019/787 zůstaly zachovány pouze definice chráněných označení, specifikace označení a několik málo souvisejících ustanovení. Systém pro neřemeslné výrobky tak byl téměř unifikován v již zmíněném Nařízení (EU) 2024/1143.

Význam posledně uvedené úpravy spočívá také v tom, že došlo k dalšímu doplnění do skupiny zemědělských výrobků. Pozoruhodnou skutečností je to,

³ ZAPPALAGLIO, A. *The Transformation of EU Geographical Indications Law. The Present, Past and Future of the Origin Link*. London, New York : Routledge, 2021, s. 223 – 224.

že do této skupiny byly zařazeny s účinky od 13.05.2024 také *minerální vody* (i jiné vody), které byly z této skupiny vyřazeny nahrazením původního Nařízení (EHS) 2081/1992 Nařízením (ES) 510/2006. Spolu s minerálními vodami do unijní skupiny zemědělských produktů nově spadají také *minerální soli*.

Pro (případnou) konverzi národní ochrany do unijního zápisu Nařízení (EU) 2024/1143 poskytuje lhůtu 1 roku, k zániku (národních) ochran dle aktů členských států dojde k 14.05.2025 v případě, že nebude žádost o unijní ochranu podána.

Obě shora uvedené nové unijní úpravy jsou postaveny na obdobných principech, ovšem v detailech se významně odlišují. Není smyslem tohoto příspěvku detailně vymezovat rozdíly mezi nimi, ostatně klíčovým prvkům úpravy Nařízení (EU) 2023/2411 jsem se již věnoval ve svém jiném díle.⁴ Smyslem je upozornit na některá slabá nebo opomenutá místa právních úprav, případně také na některé jiné změny.

Tento text se zabývá také některými otázkami souvisejícími se shora uvedeným, např. otázkou ochrany před dovozem zboží v takovém údajem o původu, který je v EU považován svým zněním za klamavý.

2 Vazba nových unijních úprav na kombinovanou nomenklaturu celního sazebníku Unie – aneb na tabák se zapomnělo

V unijním legislativním procesu v rámci obou shora zmíněných nařízení Komise zamýšlena užít Celní sazebník Unie. Tento důvod byl ryze praktický, protože měl umožnit usnadnění výkonu ochranných práv (již např. při vstupu na celní území Unie). V původní verzi Návrhu GICIPR⁵ byl odkaz uveden, ale nebyl specifikován. V přijaté verzi již absentuje, neboť byla dána přednost úpravě v rámci Nařízení (EU) 2024/1143, které nově upravuje ochranu označení již shora zmíněných zemědělských produktů a potravin (vč. vín i lihovin), a to včetně zachování ochran všech stávajících označení (cca 5.500 označení).

Do ochrany označení v rámci úpravy pro zemědělské produkty a potraviny jsou kvalifikovány produkty, které spadají do některé z kapitol kombinované nomenklatury Celního sazebníku Unie. Obecně jsou uvedeny všechny výrob-

⁴ ČERNÝ, M. Na úsvitu nové unijní ochrany zeměpisných označení řemeslných a průmyslových výrobků. In *Duševné vlastnictví*, 2024, 1, s. 24-37. Dostupné on-line na adrese: https://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/2024/eDV_2401.pdf

⁵ dostupný on-line na portálu Komise na adrese: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=COM:2022:174:FIN>

ky z kapitol 1 – 23 KN, k nim přistupují ještě položky uvedené v taxativním výčtu kapitol KN v příloze 1 Nařízení (EU) 2024/1143.

Jakýkoliv jiný výrobek, který nespadá do této skupiny, může být kvalifikován do skupiny *řemeslných a průmyslových výrobků* dle Nařízení (EU) 2023/2411. Toto nařízení již odkazy do KN Celního sazebníku Unie v konečné verzi neobsahuje. Produkt ovšem musí splnit buď definici řemeslného výrobku nebo definici průmyslového výrobku. Obě jsou ovšem poměrně volné. A nesmí být vyloučen z ochrany pro neslučitelnost s veřejným pořádkem.⁶

Na první pohled je tento systém ideální, na pohled druhý je ovšem spíše příkladem idealismu unijního právodárce. Mimo systém zemědělských produktů totiž zůstal tabák (a výrobky z něho) – v kombinované nomenklatuře jsou zařazeny do kapitoly 24 a v příloze Nařízení (EU) 2024/1143 nejsou v taxativním výčtu uvedeny.

Pro vyřazení tabáku z okruhu zemědělských výrobků není věcný důvod. To však nevylučuje, že k vyřazení došlo z důvodu politického nebo prostě jen opomenutím unijního právodárce.

Z hlediska ochrany označení původu (či zeměpisných označení) jsou známy případy ochrany označení z Kuby a z Bulharska, a to v obou případech včetně rozšíření ochrany mezinárodním zápisem dle Lisabonské dohody. K označení kubánských doutníků, cigarillos a jiných tabákových produktů můžeme nyní odhlédnout, protože jejich výrobky budou moci být v EU chráněny po 01.12.2025 cestou mezinárodního zápisu dle Nařízení (EU) 2019/1753.

Větší problém může způsobit bulharským producentům tabáku a výrobků z něj, pokud nese v současnosti některé z chráněných označení dle bulharské úpravy (resp. následně rozšířené také mezinárodním zápisem).

Nedojde-li ke změně unijního systému ve smyslu doplnění položky kombinované nomenklatury do přílohy Nařízení (EU) 2024/1143, nebude možné v unijním systému chránit označení pro bulharský tabák. Od 01.12.2025 bude možné chránit na unijní úrovni pouze zeměpisná označení výrobků z něho, které ovšem budou muset projít zpracováním alespoň v rozsahu definice řemeslného nebo průmyslového výrobku. Je otázkou, zda-li potřebné úrovně bude moci být dosaženo pouhým řezáním tabákových listů.

Výsledný stav bude i tak absurdní, neboť ostatní zemědělské produkty v novém systému Nařízení (EU) 2024/1143 opomenuty nebyly.

⁶ výslovně uvedeno v čl. 6(2) Nařízení (EU) 2023/2411

3 Problematika výrobního kroku (production step)

V dosavadním Nařízení (EU) 1151/2012 byl v jeho anglickém znění zaveden institut *production step*, do češtiny přeložen jako *fáze produkt*, do slovenštiny jako *etapa výroby*. České jazykové znění Nařízení (EU) 2024/1143 od užití předchozího termínu upustilo a používá termín *krok produkce*,⁷ fakticky shodně s dikcí Nařízení (EU) 2023/2411, které používá⁸ termín výrobní krok. Pro obsahovou shodnost budeme v tomto textu používat jednotně česky lépe znějící termín *výrobní krok*.

Tato změna terminologie pro oblast označení vín, zemědělských produktů a lihovin, by sama o sobě nevedla ke změně definičních (rozuměj zápisných) podmínek. V souvislosti s druhou změnou ovšem ke změně vést může. A jsem přesvědčen, že k ní také s největší pravděpodobností v budoucnu povede. Bude se týkat *zeměpisných označení zemědělských produktů* (tedy zemědělských výrobků a potravin), jak je tato skupina definována v Nařízení (EU) 2024/1143.

Z hlediska kvalifikačních předpokladů pro *označení původu* zemědělského produktu nebo potravin ani pro označení původu vína se v zásadě nic nezměnilo, neboť jejich definice vyžadují uskutečnění všech výrobních kroků v produkční oblasti.

Ovšem z hlediska kvalifikačních předpokladů zeměpisných označení *zemědělských produktů a potravin* v Nařízení (EU) 2024/1143 se změnilo mnohé. Pro zeměpisná označení (s určitou výjimkou u vín) se obecně definičně vyžaduje uskutečnění jednoho výrobního kroku v produkční oblasti.

V předchozí úpravě (Nařízení (EU) 1151/2012) byl za tehdejší *production step* (česky fáze výroby, slovensky etapa výroby) považována příprava, zpracování resp. produkce. Možná i toto ucelené znění vedlo unijního právodárce k užití termínu fáze produkce v českém znění.

V nově účinné úpravě (Nařízení (EU) 2024/1143) ovšem takové pojetí výrobního kroku není, naopak jeho definicí v čl. 2(1)(d) dospějeme k závěru, že jím být napříště již nemusí.

Ve vztahu ke specifikacím již chráněných zeměpisných označení zemědělských produktů a potravin nedojde k žádné změně, neboť užití (již chráněného) označení je i nadále vázáno na dodržení schválené specifikace a pravidelné ověření splnění podmínek u každého z producentů. Na druhou stranu ovšem nelze vyloučit, že může dojít postup předvídaným v Nařízení (EU) 2024/1143 ke *změně specifikace na úrovni Unie*.

⁷ čl. 2(1)(d) Nařízení (EU) 2024/1143

⁸ čl. 4(4) Nařízení (EU) 2023/2411

Pro žádosti o zápis nových označení budou platit již mírnější podmínky – v krátkosti spočívají v tom, že výrobním krokem pro nové žádosti již nebude muset být celá příprava nebo celé zpracování nebo celá produkce ve vymezené produkční oblasti.

K tomu je ovšem nutno připomenout, že tímto rozvolněním podmínek sice může dojít k motivaci producentů o další zápisy zeměpisných označení, ovšem s tím pravděpodobně dojde také k pomyslné devalvaci hodnoty označení jako takových.

Již před přijetím Nařízení (EU) 2024/1143 byla v odborné literatuře kritizována stejná úroveň ochrany pro označení původu i pro zeměpisná označení, ačkoliv definiční podmínky označení původu jsou mnohem přísnější – např. A. Kur.⁹ To již vede k tzv. sebe-utvrzování pověsti zeměpisných označení. Je otázkou, zda-li toto byl cíl zamýšlený unijním právodárcem.

4 Otázka předchozího užívání názvu označení – aneb ještě k notorietě samotného označení

V původním mezinárodním systému ochrany označení původu byla zahrnuta jak *notorieta* (*všeobecná známost*) označení, tak i jakost produktu. Tak tomu bylo např. také v tehdejší úpravě československé (zákon 159/1973 Sb., o ochraně označení původu výrobků), který národní definici v podstatě převzal z Lisabonské dohody.¹⁰

V souvislosti s procesem sjednávání *Dohody TRIPS*¹¹ se na přelomu osmdesátých a devadesátých let 20. století do vznikajících unijních úprav promítly tendence a od požadavku na notorietu označení původu bylo upuštěno (a v unijních úpravách tedy nebyla obsažena). Místo toho dostaly přednost definiční požadavky na úzkou vazbu *zvláštní jakosti nebo jiné zvláštní vlastnosti* na činitele působící v zeměpisné oblasti. A také specifikace produktu s chráněným označením.

Oproti tomu pro případ *zeměpisných označení* (ve smyslu unijního práva) může mít *pověst* (což je v tomto směru jen jiné slovo pro notorietu) právo tvorný význam, neboť pověst může být sama o sobě dostatečným důvodem pro uznání ochrany zeměpisného označení. Z definice zeměpisného označení je

⁹ KUR, A. No Strings Attached to GIs? About a Blind Spot in the (Academic) Discourse on Limitations and Fundamental Rights. In *IIC*, 2023, 01, s. 87-94

¹⁰ z jejího tehdejšího znění

¹¹ v Česku publikována v rámci Sdělení Ministerstva zahraničních věcí 191/1995 Sb., o sjednání Dohody o zřízení Světové obchodní organizace

nutno, aby jakost, pověst nebo jinou zvláštní vlastnost produktu bylo možné v podstatě připsat zeměpisnému původu (tedy faktorům na území působícím).

Shora uvedené se udrželo v unijních úpravách až doposud a v definicích je obsaženo také v národních úpravách některých členských států, které dosud umožňují chránit zeměpisná označení pro tzv. nezemědělské výrobky (nebo také pro služby – což je dosud případ Česka).

Při aplikaci unijních úprav ani úprav národních nebyla až dosud zaznamenána námitka nezpůsobilosti z důvodu absolutní novosti (přihlášeného) označení. Telec již v roce 2016 dospěl ve vztahu k české úpravě k závěru, že *notorieta* resp. požadavek na ni, – byl vypuštěn.¹²

Tento problém (námitka neužívání přihlášeného označení) byl prvně dokumentován ve Francii, kde proti (národní) ochraně zeměpisného označení *Pierres marbrières de Rhône-Alpes* (pro výrobky z kamene) neúspěšně brojila asociace AFIGIA (*Association Française des Indications Géographiques Industrielles et Artisanales*),¹³ a to proti produkčnímu seskupení Rhónapi a francouzskému Národnímu institutu průmyslového vlastnictví (Institut national de la propriété industrielle, INPI). AFIGIA se domáhala nezpůsobilosti ve všech stupních správního řízení i v následujícím řízení ve správním soudnictví, avšak neúspěšně.

Po zamítnutí opravného prostředku francouzským kasačním soudem – Státní radou (rozsudek Conseil d'État No. 22-12.858 [ECLI:FR:CCASS:2023:CO00729] ze dne 15.11.2023) je ochrana nově vytvořeného zeměpisného označení *Pierres marbrières de Rhône-Alpes* ve Francii nezpochybnitelná (a také právně nenapadnutelná). Na tomto místě je nutno zdůraznit, že bez ohledu na možnost založit specifikaci zeměpisného označení na pouhé pověsti, byla žádost o ochranu uvedeného zeměpisného označení založena na *zvláštní jakosti výrobku*. K tomu více v mém jiném díle.¹⁴

Protože francouzská definice je obdobná definici v unijních nařízeních, je tento závěr dle mého názoru přenositelný i do aplikace obou unijních úprav, pokud bude žádost založena na zvláštní jakosti produktu. Pouze tehdy, pokud by byla žádost o ochranu zeměpisného označení založena na pověsti, muselo by jít o označení již užívané.

¹² viz. TELEC, I. Některé základní otázky práva na označení zeměpisného původu výrobků. In *Právní rozhledy*, 2016, 1, s. 9

¹³ v podstatě Francouzský svaz (producentů) řemeslných a průmyslových výrobků se zeměpisnými označeními

¹⁴ ČERNÝ, M. Malé změny v dikci, velké ve významu (ZO Pierres marbrières de Rhône-Alpes). In *Duševné vlastnictví*, 2024, 2, s. 16-23. Dostupné on-line na adrese: https://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/DV/2024/02/_eDV_2402.pdf

5 Problém existence označení bez specifikace?

Dalším problémem, který byl zaznamenán v posledních letech (a judikatorní závěr byl vyneseno v roce 2024), byl problém *označení bez specifikace*. Ta je přitom základní kotvou označení a vlastností výrobku. Dalo by se čekat, že taková situace nemůže v unijním systému nastat.

Opak je však pravdou. Protože nad specifikaci nemá žádnou kontrolu orgán Evropské unie, ale právě a jen orgán členského státu, ze kterého pochází žádost o zápis označení. Případně orgán třetí země, pochází-li produkt z něj.

Ve všech unijních systémech na ochranu zeměpisných označení úzce kooperují orgány členských států a orgány Evropské unie. V systému značení pro zemědělské produkty a potraviny, vína a lihoviny je tímto orgánem unie Komise. V přicházejícím systému zeměpisných označení pro řemeslné a průmyslové výrobky jim bude Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO), Komise pak jen výjimečně.

K unijnímu orgánu ovšem žádost předávají či zasílají členské státy. Členský stát resp. jeho orgán je také tím, kdo kontroluje úplnost a správnost podané žádosti a v tomto rámci také schvaluje specifikaci, kterou následně uveřejňuje. Teprve po provedeném vnitrostátním řízení a vyhodnotí-li členský stát, že jsou splněny zápisné podmínky dle unijní úpravy, dojde k předání žádosti o zápis označení orgánu Unie.

Následně orgán Unie vede tzv. unijní fázi (zápisného) řízení. V ní již není posuzována specifikace, ale dochází pouze k přezkumu žádosti a k její publikaci v Úředním věstníku Evropské unie. Další postup se liší podle toho, zda-li jsou námitkové lhůtě podány námitky či nikoliv. Nejsou-li námitky podány a Komise dospěla v přezkumu k závěru, že zápisné podmínky jsou splněny, poskytne svým aktem žádanému označení ochranu. Následně je označení zapsáno do rejstříku. V rejstříku se m.j. uvádí také odkaz na znění specifikace, které bylo již zveřejněno orgánem členského státu.

Oproti tomu akty orgánů členských států podléhají přezkumu dle vnitrostátních úprav v členských státech – obvykle ve správním soudnictví. Ačkoliv tedy nemůže být žádost předána orgánu Unie bez schváleného znění specifikace, která vyhovuje unijní úpravě, situace popsána v úvodu této kapitoly nastat může. Může tedy dojít k tomu, že bude existovat chráněné označení bez specifikace. Je tomu tak v případě, když rozhodnutím orgánu členského státu dojde k rozhodnutí o schválení specifikace.

Že tento případ není pouze hypotetický, můžeme doložit na příkladu označení původu Χαλλούμι / Halloumi / Hellim. Toto označení kyperských sýrů

bylo aktem Komise schváleno a byla mu poskytnuta ochrana.¹⁵ Přitom v době, kdy Komise vydávala svůj akt, již běželo u kyperských orgánů řízení, které vedlo ke zrušení aktu schvalujícího specifikaci tohoto označení.

Nedlouho poté, co bylo označení zapsáno do rejstříku tak došlo k tomu, že specifikace již neplatila. Jinými slovy nastal stav, který nikdy nastat neměl – po právu existovalo chráněné označení, které ovšem bylo po určitou dobu bez specifikace. Aniž by to mělo vliv na existenci samotného označení nebo na výkon ochranných práv z něj. Byť bez schváleného znění specifikace není možné ochranná práva fakticky vykonat.

Protože řízení o zápis tohoto označení bylo vedeno neobvykle dlouhou dobu a bylo proti němu podáno několik desítek námitek¹⁶ – jak ze členského státu původu (Kypr), tak i z jiných členských států a rovněž i ze třetích zemí (Spojené království Velké Británie a Severního Irska, Austrálie), byl akt Komise napaden Tribunálu. Nápravy se domáhali kyperští producenti, kterým ochrana označení nevyhovovala. Můžeme pouze spekulovat o tom, že důvodem byly jejich hospodářské a soutěžní motivy.

Tribunál žalobu ve věci T-361/21 [Halloumi] projednal a zamítl. Ač tím popřel základní kámen unijní úpravy zeměpisných označení a označení původu, kterým je schválená specifikace každého chráněného označení. Tímto rozsudkem jsem se zabýval ve svém jiném díle, na které tímto odkazuji.¹⁷ Zbývá už jen doplnit, že v současné době je věc před Soudním dvorem EU [sp.zn. C-314/24 P], dosud nerozhodnuta. Teoreticky tak může dojít ještě ke změně výroku.

Osobně ovšem považuji za pravděpodobnější, že dojde ke změně právní úpravy tak, aby tento případ reflektovala. Již v současném Nařízení (EU) 2024/1143 je uložena povinnost členskému státu informovat Komisi o všech podstatných řízeních na národní úrovni.¹⁸

¹⁵ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/591 o zápisu názvu do rejstříku chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení („Χαλλούμι“ (Halloumi)/„Hellim“ (CHOP)) – přijato 12.04.2021, publikováno v Úředním věstníku EU dne 13.04.2021

¹⁶ jejich výčet i vyhodnocení Komise je uvedeno v recitálu Prováděcího nařízení Komise (EU) 2021/591 o zápisu názvu do rejstříku chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení („Χαλλούμι“ (Halloumi)/„Hellim“ (CHOP))

¹⁷ ČERNÝ, M. Komentář rozsudku Tribunálu T-361/21 [Halloumi]. In *Duševné vlastnictví*, 2024, 2, s. 24-28. Dostupné on-line na adrese: https://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/DV/2024/02/_eDV_2402.pdf

¹⁸ viz. čl. 16 Nařízení (EU) 2024/1143

6 Výroba produktu s chráněným označením v závodě jiného?

V Evropské unii chráněné označení původu i chráněné zeměpisné označení nepatří nikomu a hospodářsky ho může na svém produktu užívat každý, kdo vyrábí zboží s vlastnostmi splňujícími specifikaci označení a podrobuje se kontrole. Bližší podrobnosti o provádění kontrol pak stanoví právní úpravy členských států. V České republice je kontrola vykonávána výhradně orgány moci veřejné. V jiných státech to může být jinak, způsob výkonu kontroly závisí na národních úpravách.

Unijní úprava i na ni navazující národní úpravy jsou nejpřísnější při produkci vína. Některé členské státy mají své národní vinařské a vinohradnické zákonodárství přímo na vázáno na unijní úpravu. Je tomu tak např. ve Spolkové republice Německo, kde národní úprava povoluje užití určitých výrazů pouze v případě, že víno nese některé z unijně chráněných označení (označení původu nebo zeměpisné označení).

V praxi se již vyskytla otázka, zda-li je možné výrobu vína s chráněným označením takzvaně outsourcovat. Tedy zajistit část jeho výroby pomocí jiné osoby, než je následně uvedena na etiketě vína jako producent (vinař). Tak tomu bylo ve Spolkové republice Německo, kde producent vína – společnost Weingut A, – zajišťoval výrobu vína jím uváděného na trh v producentském závodě vinaře, od něhož si tato společnost pronajímala některé pozemky (vinohrady). Na svých výrobcích (víně) pak společnost Weingut A uváděla jedno z kvalitativních označení vína – tedy z výrazů, které mají ve Spolkové republice Německo zákonem stanovený obsah a jejich užití je podmíněno tím, že víno nese chráněné označení. Podobné podmínky upravuje také česká úprava.¹⁹

Spolková země, ve které je k produkci docházelo, podala dle německého zákona žalobu na producenta. Protože se věc týkala otázky oprávněnosti použití unijně chráněného označení, příslušný soud předložil předběžnou otázku Soudnímu dvoru EU. V podstatě se dotazoval, zdali je možné výrobu vína s chráněným označením částečně outsourcovat.

Soudní dvůr EU v této věci rozhodl rozsudkem C-354/22 (Weingut A). Tuto praktiku neodsoudil a priori, ale shledal ji dovolenou a souladnou s unijní úpravou chráněných označení vín v případě, pokud si nájemce zachová výhradní kontrolu nad produkcí a nese odpovědnost navenek. Není přitom na překážku ani to, že najaté zařízení obsluhovali zaměstnanci pronajímatele, tedy nikoliv producenta (Weingut A). Německé orgány budou muset zjistit,

¹⁹ § 19(1, 4) zákona 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství

zdali při výrobě vína byli zaměstnanci pronajímatele pod výhradní kontrolou nájemce. Také tímto rozsudkem jsem se zabýval ve svém jiném díle, na které tímto odkazuji.²⁰

Také tento závěr lze bez dalšího přenést i do produkce zemědělských výrobků a potravin, jakož i lihovin. Jakmile nabude účinků unijní úprava pro označení řemeslných a průmyslových výrobků, bude možné jej aplikovat také ve vztahu k jejich zeměpisným označením. Výjimkami budou pouze případy, kdy by specifikace konkrétního označení byla přísnější.

Pokud jde o přenositelnost závěrů do současných národních úprav v Česku a na Slovensku, principiálně vyloučen není – byť pouze po dobu, po kterou může dle národní úpravy být poskytována ochrana označení. Nicméně dle současné české úpravy je jeho použití obtížné, neboť na jednu stranu se v rejstříku evidují provozovny uživatelů označení, na stranu druhou ovšem právní úprava (ZOPZO) nevyžaduje pro případ národních zápisů specifikaci, ale pouhý popis zboží. Pouze u některých označení je popis tak detailní, že se přibližuje obvyklým požadavkům na specifikace.

Na Slovensku je situace jiná, neboť národní úprava specifikaci označení pro výrobky dosud neupravené v unijním systému vyžaduje bez výjimky.²¹ Tím je slovenská úprava bližší úpravám unijním. Proto je možné závěr Soudního dvora EU přenést v případě, že tomu nebrání specifikace konkrétního označení.

7 Quo vadis – návrhy adaptačních předpisů v Česku

Před závěrem připojím ještě několik krátkých informací o adaptaci českých úprav na již platné a účinné nebo legisvakantní akty unijního práva. Ve svém jiném díle jsem již uváděl a analyzoval povinnosti, které orgánům členských států ukládá Nařízení DSA.²² Ačkoliv je tento předpis primárně zaměřen na vymáhání povinnosti ve virtuálním prostoru Internetu, a proto může v souvislosti s ochranou zeměpisných označení čtenáře překvapit. Přesto je nutné se jím zabývat.

²⁰ ČERNÝ, M. K otázce přípustnosti užití zařízení jiného – SD EU C-354/22 (*Weingut A*). In *Duševné vlastníctvo*, 2024, 2, s. 29-33. Dostupné on-line na adrese: https://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/DV/2024/02/_eDV_2402.pdf

²¹ viz. ustanovení § 15 zákona 469/2003 Z. z., o označeniach pôvodu výrobkov a zemepisných označeniach výrobkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²² více jsem se této problematice zabýval ve svém jiném díle – ČERNÝ, M. Ochrana zeměpisných označení v digitální prostoru Internetu – vybrané výzvy. In *Sborník z konference Košické dni súkromného práva V*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, 2024. ISBN 978-80-8129-167-8 (print), s. 379-404.

Jedním z nejnovějších trendů v oblasti práva označení zeměpisného původu je *proszování ochrany zeměpisných označení také ve virtuálním prostoru Internetu*, a to prostřednictvím ochrany proti kolizním doménovým jménům a také pomocí nástrojů, které v extrému mohou vést až k zabránění přístupu ke koliznímu obsahu. Kolizním obsahem může být například také nabídka e-shopu obsahující zboží porušující právo některého z chráněných zeměpisných označení. Katalogy jsou v unijních úpravách poměrně široké.

Již výše bylo připomenuto, že za vymáhání ochrany zeměpisných označení odpovídají členské státy. Stejně je tomu v případě vymáhání plnění povinností ve virtuálním prostoru Internetu. Nástroje poskytuje přímo Nařízení DSA,²³ v každém členském státě je však nezbytná adaptace, protože unijní akt nemůže upravovat (národní) instituty nezbytné k provádění unijního aktu. Zkráceně řečeno, členský stát si musí stanovit svůj vlastní orgán nebo orgány, které budou Unijní kompetence vykonávat. Také musí být přijata doprovodná úprava – v zásadě jde o úpravu procesní (soudní nebo správní).

Právo členského státu mělo být již adaptováno na Nařízení DSA v polovině února 2024.

ČR tuto povinnost nesplnila, a proto s ní Komise zahájila řízení o nesplnění povinnosti v dubnu 2024.²⁴ V říjnu pak Komise zaslala druhé varování Česku, Kypru a Portugalsku.²⁵

Příslušný návrh – návrh zákona o digitální ekonomice, – je již v legislativním procesu.²⁶ Aktuálně²⁷ v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky, kde se nachází ve druhém z celkových tří čtení. Bude-li tento návrh schválen, do 30 dnů k němu vysloví či nevysloví Senát Parlamentu České republiky. Senát může také návrh vetovat a vrátit ho Poslanecké sněmovně.²⁸ Ta může veto Senátu přehlasovat.²⁹ Následuje stanovisko Prezidenta republiky, který se

²³ celým názvem Nařízení (EU) 2022/2065 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách)

²⁴ Komise vytkla nesplnění povinnost stanovit národního koordinátora digitálních služeb dle DSA kromě Česka také Slovensku, Estonsku, Polsku, Portugalsku a Kypru

²⁵ Blíže viz. KROET, C. The countries did not meet the February deadline to comply with the Digital Services Act. In *euronews*, 03.10.2024. Dostupné on-line na adrese: <https://www.euronews.com/next/2024/10/03/czechia-cyprus-portugal-urged-to-comply-with-dsa>

²⁶ Sněmovní tisk 776 VI.n.z. o digitální ekonomice. S textem předloženého návrhu je možné seznámit se z odkazu na této stránce: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=776>

²⁷ aktuální stav projednávání je možné zjistit on-line na adrese: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=776>

²⁸ viz. čl. 46 Ústavy České republiky (1/1993 Sb.)

²⁹ nadpoloviční většinou všech poslanců – tedy 101 poslanci, viz. čl. 47(1) Ústavy České republiky

s přijatým textem buď ztotožní nebo ho Poslanecké sněmovně vrátí. Ta by měla možnost veto Prezidenta republiky přehlasovat absolutní většinou.³⁰

Lze oprávněně očekávat, že účinnost zákona i v případě jeho přijetí nenastane od 1.1.2025. Autor tohoto textu má obavu i o to, zdali se stihne jeho účinnost do pomyslného *roku a dne* od data povinnosti adaptace dle Nařízení DSA.

České právo ale bude muset být adaptováno také v souvislosti s již přijatým a v malé části účinným Nařízením (EU) 2023/2411, o kterém jsem již referoval ve svém jiném díle.³¹ Dosud neúčinná (a co do objemu převažující část) tohoto nařízení nabude účinky k 1.12.2025.

Při existenci národní úpravy označení původu a zeměpisných označení – zákon 452/2001 Sb., (dále jen „ZOPZO“) – by s adaptací na novou unijní úpravu neměl být zásadní problém. To je však zjednodušené očekávání, realita bude zcela jistě jiná. Problém nemusí být ještě jeden rok od plného účinnosti unijní úpravy zásadní, ale přesto tady latentně existuje. Resp. bude existovat s nastoupením plných účinků Nařízení (EU) 2023/2411. Problém spočívá v tom, že každý ze členských států musí upravit způsob kontroly a stanovit orgán(y) vymáhající ochranu zeměpisných označení řemeslných a průmyslových výrobků. I když bude unijní rejstřík k datu plné účinnosti Nařízení (EU) 2023/2411 fakticky prázdný, poměrně rychle se může začít plnit označeními, jejichž dosavadní národní ochrany mohou být dle zvláštního ustanovení čl. 70 Nařízení (EU) 2023/2411 konvergovány při dodržení podmínek stanovených v nařízení na ochrany unijní podáním *žádosti ve zjednodušeném režimu*.

Nebude-li žádost o (unijní) zápis (označení) ve zjednodušeném režimu podána nejpozději do 02.12.2026, ke dni následujícímu dosavadní národní ochrana označení bez dalšího ex lege zanikne. Ani k tomuto není třeba žádná adaptace národní úpravy.

I když je dosavadní dikce českého ZOPZO poměrně obecná a umožňuje použití mnoha institutu také ve věcech řízení zeměpisných označení řemeslných a průmyslových výrobků. To se týká například námitek, podávání žádosti apod.

Z tohoto faktického stavu je ovšem jedna výjimka – úprava *kontrolních orgánů*. Stávající dikce ZOPZO je uvádí výslovně a váže jejich kompetence na jiné právní předpisy. Těmito orgány jsou Státní veterinární správa, Státní

³⁰ nadpoloviční většinou všech poslanců – tedy 101 poslanci, viz. čl. 50(1) Ústavy České republiky

³¹ viz. ČERNÝ, M. Na úsvitu nové unijní ochrany zeměpisných označení řemeslných a průmyslových výrobků. In *Duševné vlastnictvo*, 2024, 1, s. 24-37. Dostupné on-line na adrese: https://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/2024/eDV_2401.pdf

zemědělská a potravinářská inspekce a Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský. Problémem je, že z odkazovaných zvláštních úprav nevyplývají žádné kompetence ani u jednoho ze zmíněných orgánů ve vztahu k *řemeslným a průmyslovým výrobkům*. Tento problém je nutno vyřešit pomocí novelizace dosavadní úpravy, jinak v ČR nebude připravena – rozuměj adaptována, – na aplikaci Nařízení (EU) 2023/2411.

Příslušná úprava adaptační novely byla již zpracována, nicméně nebyla dosud předložena do legislativního procesu v Parlamentu České republiky.³² Vzhledem k tomu, že obvyklá doba legislativního procesu zabere nejméně 6 měsíců a často je to i více, lze jen obtížně očekávat její přijetí do všeobecných voleb do Poslanecké sněmovny, které budou na podzim 2025. Po volbách do dolní sněmovny Parlamentu pak začíná nové volební období a návrh nových předpisů začnou být předkládány ne dříve, než bude jmenována Vláda ČR a ustaveny orgány Poslanecké sněmovny.

S textem návrhu adaptační novely je možné seznámit se ve veřejné databázi EKLEP.³³ Tento návrh není zpracován minimalisticky, naopak učiní minimalistickou národní právní úpravu (ZOPZO) v České republice. Ostatně proměna národní úpravy poskytující ochranu označením v národním systému na převodovou páku systému unijního již postupně nastala a jak již uvedla Koutná, český „*rejstřík Úřadu (se stane) nakonec pouhým pasivním zdrojem informací o historii právní ochrany OP/ZO na území ČR*“.³⁴

Bude-li uvedený návrh přijat, nebude možné dle národní úpravy chránit označení původu či zeměpisné označení ani pro ty produkty, které dosud unikají unijnímu systému. Nejde jen o problém označení tabáku, který se v Česku v zásadě nepěstuje (a pokud ano, tak nikoliv v zásadním rozsahu), ale také o možnost poskytnout ochranu *označení služeb*. Sice k tomu za dobu účinnosti delší než 20 let nedošlo a doložené byla podána pouze jedna žádost o ochranu označení pro službu.³⁵ Ovšem neužívání by nemělo být důvodem pro zrušení

³² aktuální informace k předloženým návrhům zákonů je možné nalézt na portálu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky na adrese: <https://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?str=2&ra=300&o=9&utq=1&tqq=1:1&na=>; stav v textu uvedený platí ke dni 26.11.2024

³³ jde o návrh s označením ALBSD8CHTFLP, dostupný v databázi EKLEP na adrese: <https://www.hlidacstatu.cz/data/Detail/veklep/ALBSD8CHTFLP?qs=>

³⁴ KOUTNÁ, I. In HORÁČEK, R., de KORVER, Z., KOUTNÁ, I., BISKUPOVÁ, E. *Práva na označení a jejich vymáhání. Komentář*. 4. vydání. Praha: C.H.Beck, 2024, s. 462

³⁵ jednalo se o žádost o označení původu *Sněžník produkt*, která byla podána 29.12.2009 pro zemědělské produkty, potraviny, hotelové služby. Dle údajů z databáze ÚPV (ČR) bylo řízení ukončeno negativně. Údaje ze zmíněné ÚPV Databáze označení původu a zeměpisných označení k tomuto žádanému označení jsou dostupné na adrese: https://isdv.upv.gov.cz/webapp/resdb.print_detail.det?pspis=OP/257&plang=CS

této možnosti, zejména dochází-li ke změnám v ekonomikách členských států a všeobecně roste význam služeb.

Z národní úpravy by měla dle návrhu adaptační novely ZOPZO bez náhrady zmizet mimo jiné ustanovení § 23 a § 24 ZOPZO. Návrh na zrušení ustanovení § 23 ZOPZO je logickým vyústěním snahy o zrušení možnosti národní ochrany (národních zápisů). Dojde-li k jejich zrušení, nebude fakticky potřeba ani ustanovení § 23 ZOPZO, neboť okruh deliktů je vymezen pro unijně chráněná označení v Nařízení (EU) 2024/1143 a v Nařízení (EU) 2023/2411.

Ve vztahu k navrhovanému zrušení § 24 ZOPZO nelze konstatovat, že jeho případným zrušením nedojde ke změně v ochraně. Dle mého názoru by k takové změně naopak došlo, neboť dosavadní dikce tohoto ustanovení je formulována neutrálně ve vztahu k původu ochrany označení (národní – unijní), přitom normuje aktivní legitimaci a zvláštní ochranný nárok, který může významně působit rovněž preventivně – *stažení kolizních výrobků z trhu*.

Bude-li návrh adaptační novely ZOPZO přijat, bude okruh aktivně legitimovaných osob i nároků adaptován pouze zákonem 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví.

Objektivně je ovšem nutno uznat, že v literatuře není uveden ani jeden případ, kdy by ustanovení § 24 ZOPZO bylo za dobu účinnosti ZOPZO použito. Což ovšem nemůže být argumentem pro neplnění přinejmenším preventivního působení tohoto ustanovení. Dle mého názoru je to třeba, protože český ZOPZO neupravuje obecný přestupek spočívající v porušení práva k chráněnému označení. Okruh přestupků upravených v zákoně 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele zdaleka nepokrývá veškeré zásahy do práv k chráněným označením, ke kterým může dojít dle věcného rozsahu ochrany v unijních úpravách (a v současnosti dosud také ve vztahu k národní úpravě).³⁶

Dle návrhu adaptační novely ZOPZO nemá být v rámci novelizace ZOPZO využito ani institutu přechodné vnitrostátní ochrany, kterou unijní úpravy výslovně normují, ovšem volitelně. Návrh se m.j. soustředí naopak na praktické otázky, kdy jedním z jeho cílů je zavedení zvláštního správního poplatku 1000 Kč za *postoupení žádosti orgánu Unie*. Na margo je na tomto místě vhodné připomenout, že unijní úprava placení poplatků ani jejich výběr po členských státech nepožaduje, což je vnímáno jako zájem Unie na co nejmenším množství faktických překážek producentům usilujícím o unijní ochranu jejich označení. Zamýšlený poplatek má fakticky nahradit poplatek za podání žádosti o vnit-

³⁶ k přestupkům viz. ustanovení §§ 24 - 24b (a na ně navazující další ustanovení) zákona 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele

rostátní ochranu, který je vybírán dle současného znění zákona 634/2004 Sb., o správních poplatcích.

K provádění budoucích *úředních kontrol zeměpisných označení řemeslných a průmyslových výrobků* – dle návrhu adaptační novely ZOPZO by je měly provádět i u označení řemeslných a průmyslových výrobků *orgány moci veřejné*. Česko tak nevyužije žádný z jiných režimů, které Nařízení (EU) 2023/2411 umožňují zavést (sebeověření vlastním prohlášením producenta nebo pověření k výkonu kontroly autorizovanou osobou).

Zamýšlené budoucí zavedení úředních kontrol řemeslných a průmyslových výrobků s unijními označeními je v ostrém kontrastu se stávajícím stavem, kdy národní úprava nevyžaduje specifikace (označení řemeslných a průmyslových výrobků) a tím ani kontroly jejich dodržování. Kontroly jsou pouze v rámci úpravy práva spotřebitelského,³⁷ v zásadě ovšem směřují na nabídku v maloobchodu.

Dle zpracovaného návrhu adaptační novely ZOPZO mají být kontrolními orgány pro oblast označení řemeslných a průmyslových výrobků:

- Česká obchodní inspekce – nebude-li mít dle zákona kompetenci jiný orgán,
- Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva (pro zeměpisná označení zbraní a střeliva),
- Státní ústav pro kontrolu léčiv (SÚKL) – na svém úseku.

Kompetenci posledně uvedeného orgánu považují osobně za zcela teoretickou ve vztahu k výrobkům s původem v Česku, pro výrobky z jiných členských států EU za nepravděpodobnou. Nelze však vyloučit výskyt takových produktů v některé ze třetích zemí a následné rozšíření ochrany označení cestou mezinárodního zápisu i do EU (dle Ženevského aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označeních).

V posledně uvedeném případě tedy nejde ani tak o to očekávat kontroly specifikace domácích producentů, ale v návaznosti na jiné úpravy (zejm. zákon 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele) kontroly související s maloobchodním prodejem importovaných výrobků.

8 Dokončení změn v právu OP/ZO v horizontu 2 let?

Jaký vývoj lze tedy očekávat v oblasti zeměpisných označení během následujících dvou let? Především prosazení pravidla, že jeden výrobní krok stačí

³⁷ zákon 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele

pro ochranu zeměpisného označení, by mohl přispět k další expanzi žádostí o nová zeměpisná označení. Především u označení zemědělských výrobků a potravin.

Stejně pravidlo bude sice aplikováno také v případě označení řemeslných a průmyslových výrobků, ale z důvodu neexistence předchozí Unijní úpravy to nebude takový problém, protože všichni producenti budou stát pomyslně na stejné startovní čáře.

Oproti tomu producenti zemědělských výrobků a potravin s již chráněnými zeměpisnými označeními budou pravděpodobně čelit nárůstu konkurence nových zeměpisných označení, jejichž ochrana bude de iure stejná, ale přitom zápisné podmínky specifikace mladších budou méně přísné (měkčí) – odpadnutím definičního požadavku výrobního kroku spočívajícího v celé produkční fázi (příprava nebo zpracování nebo produkce). Nabytím účinků Nařízení (EU) 2024/1143 tato situace již v zásadě nastala.

Oproti tomu doplnění *minerálních vod a slatin* do okruhu zemědělských výrobků a potravin patrně přinese konverzi některých národních označení na označení unijní. Dle mého názoru tomu tak nebude u všech označení, která jsou současnosti chráněna dle právních úprav některých členských států – především českých.

Protože i žádost o konverzi musí pocházet z členského státu a iniciativa má v zásadě vycházet od producentů samotných, patrně nebudou konvertována ve zjednodušeném režimu ta označení, která nejsou fakticky vůbec využívána. Několik takových příkladů z oblasti označení českých minerálních vod jsem již uvedl ve svém jiném díle.³⁸

Podobně tomu patrně bude také v případě některých dosud v Česku chráněných označení řemeslných výrobků.³⁹

9 Závěr a post scriptum

Shora uvedená analýza prokázala, že v současné době dochází k významným změnám v úpravě označení původu a zeměpisných označení v celé EU. Tendence ke změnám se přitom posilují a k jednotlivým změnám dochází také při aplikaci unijních úprav. To proces změn spíše urychluje.

³⁸ viz. ČERNÝ, M. Ztracená a opuštěná označení původu v Česku (2023). In KUBINEC, M. et al. (eds.) *Poceta prof. Milanu Ďuricovi k 70. narozeninám. Sborník vědeckých příspěvků*. Banská Bystrica : Belianum, 2023. ISBN 978-80-557-2059-3, s. 99-122.

³⁹ ibid

Pokud jde o Česko, zejména stav nezvládnuté adaptace nelze hodnotit pozitivně. Dosud je to problém hlavně ve vztahu k Nařízení DSA, neexistence adaptační úpravy se ovšem následně přenáší do ochrany zeměpisných označení.

Pokud se bude podobná situace opakovat také ve vztahu k nutné adaptaci české úpravy na Nařízení (EU) 2023/2411. Absence úpravy kontrolních orgánů pro označení řemeslných a průmyslových výrobků může vést k tomu, že by mohl nastat nesoulad mezi de iure možností podat novou žádost o unijní ochranu zeměpisného označení řemeslného nebo průmyslového výrobku, kterou de facto nebude možné podle stávající dikce ZOPZO podat pro absenci úpravy kontrolního orgánu.

Shora uvedené by s největší pravděpodobností nastalo, kdyby nedošlo k přijetí adaptační novely ZOPZO (nebo jiného zvláštního předpisu) do 1.12.2025 – data plného nabytí účinků celého Nařízení (EU) 2023/2411. Ledáže by se postupovalo dle Ústavy ČR, podle které *vrcholným orgánem moci výkonné*⁴⁰ je Vláda ČR, která by se mohla kontrolních pravomocí zhostit. Což je ovšem zcela hypotetické.

Post scriptum: Nebylo účelem tohoto příspěvku vyrovnat se s veškerými otázkami, které by mohly spadat do kontextu změn v úpravách označení zeměpisného původu nebo s jimi souvisejících. Teprve po konferenci byly vydány dva rozsudky, které také mají souvislost s ochranou těchto předmětů a s jejich prosazováním. Věcně se první z nich týkal údajů o původu (IGO) a prosazování ochranných práv proti údajům o původu, které v cílovém teritoriu mohou působit klamavě.⁴¹

Druhý rozsudek byl vydán soudem třetí země (mimo EU) – Singapuru,⁴² ale souvisí se základními otázkami prosazování ochrany unijního označení na území smluvně vázané země. Akcentuje význam vnímání průměrným spotřebitelem při posuzování otázky potenciálně kolize výrazu – překladu chráněného označení.

Těmto otázkám se budu věnovat ve svých budoucích dílech.

⁴⁰ čl. 67(1) ústavy České republiky (1/1993 Sb.)

⁴¹ rozsudek Soudního dvora EU C-399/22 (Confédération paysanne) [Western Sahara]

⁴² Rozsudek Odvolacího soudu Republiky Singapur [2024] SGCA 53 ze dne 22.11.2024 (Fonterra Brands (Singapore) v. Consorzio del Formaggio Parmigiano Reggiano) [Parmesan II]

Summary

GEOGRAPHICAL INDICATIONS IN THE TRANSITIVE PERIOD

The paper deals with the issue of changes in the law of geographical indications and traditional indications in the context of the changes that are currently taking place. The text assesses in a correlated context the changes in the incoming EU regulations (Regulation (EU) 2024/1143, Regulation (EU) 2023/2411) compared to the previous EU regulations, or in the case of designations of non-agricultural products also compared to the national regulations of selected Member States (with an emphasis on the Czech Republic). In this context, the paper also deals with several court decisions that have dealt with important issues related to the fundamental institutes of this area of law – namely the meaning of the specification of a protected designation (General Court judgment T-361/21 [Halloumi]), the outsourcing of part of the production of a product with a protected designation (CJEU judgment C-354/22 [Weingut A]), and finally the meaning of reputation in terms of registrability (French Council of State judgment No. 22-12.858 of 15.11.2023 [GI Pierres marbrières de Rhône-Alpes]). The paper also briefly discusses the state of adaptation to the new EU rules in the Czech Republic.